

Makale Geliş Tarihi**21.04.2025****Makale Yayın Tarihi****20.06.2025****ŞÖHRET DOĞRUYOL SAĞBAŞ'IN ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL ÖGELERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ*****ANALYZING ŞÖHRET DOĞRUYOL SAĞBAŞ'S CHILDREN'S BOOKS IN TERMS OF THE BASIC ELEMENTS OF CHILDREN'S LITERATURE****Musa DEMİR¹, Mersiye YILMAZ ASLAN²**¹Doç.Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, [0000-0001-7805-4998](tel:0000-0001-7805-4998)²Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, [0000-0002-4196-5808](tel:0000-0002-4196-5808)

* **Beyan (Tez/Bildiri/Makale):** Bu çalışma, Doç. Dr. Musa DEMİR danışmanlığında Mersiye YILMAZ ASLAN tarafından “Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın Eserlerinin Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Bakımından İncelenmesi” tezinden hareketle yazılmış ve ASES X. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi’nde bildiri olarak sunulmuştur. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Özet

Çocuk edebiyatı; çocukların bulunduğu gelişim dönemlerine uygun bir şekilde onlara perspektif alma, içinde bulunduğu toplumun evrensel, millî değerleri içselleştirmek ve temel dil becerilerine katkı sağlamak için ortaya koyulmuş eserlerin oluşturduğu bir alandır. Bu çerçevede üretilen hiçbir eser çocuktan bağımsız düşünülemez ve çocuğa uygun olarak ortaya koyulmalıdır. Bu çalışmanın amacı da Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın çocuklara yönelik yazdığı çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından incelenmesidir. Çocuk edebiyatının temel öğeleri dış yapı özellikleri; büyüklük, kâğıt, kapak-cilt, sayfa düzeni, harfler, iç yapı özellikleri; karakter, konu, ileti, dil ve anlatım ve temel eğitim ilkeleri altında üç aşamada incelenebilir (Sever vd. 2007). Çalışma, nitel bir araştırmanın ürünü olup tarama modeline göre yürütülmüştür. Ütopyaya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi ve Tuhaf Bilimler Akademisi II eserleri incelenmiştir. Bulguların analiz edilme noktasında betimsel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Netice olarak eserlerin dış ve iç yapı özellikleri (boyut, kâğıt türü, kapak-cilt, sayfa düzeni, harfler ve resim) çocuk edebiyatı yapıtlarında bulunması gereken temel öğelere uygun niteliktedir. Görseller açısından bakıldığında kullanılan görsellerin içerikle uygun olduğu saptanmıştır. Eserlerde üstünde durulan konu, verilmek istenilen mesajı karşılamakla birlikte çocukların gelişimini olumsuz yönde etki edecek şekilde verilmemiştir. Bununla birlikte hitap ettiği kitlenin söz varlığını zenginleştirecek niteliktedir. Son olarak dil ve anlatım açısından değerlendirildiğinde eserlerde çocukların okuduklarını anlamasını, zihinde yapılandırma süreçlerini zorlaştıracak bir tutum söz konusu değildir. Bunların yanı sıra eserlerin sonunda yer alan ve konularla bağlantılı oluşturulmuş tiyatro metinleri, bestelenmiş şarkılar çocukların farklı yönlerdeki gelişimleri için Türkçe dersi kapsamında kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Çocuk edebiyatı, Şöhret Doğruyol Sağbaş, çocuk hikâyeleri**Abstract**

Children's literature is a field of works created to provide children with a perspective in accordance with their developmental periods, to internalize the universal and national values of the society in which they live, and to contribute to their basic language skills. No work produced within this framework can be considered independent from the child and should be put forward in accordance with the child. The aim of this study is to analyze Şöhret Doğruyol Sağbaş's children's books written for children in terms of the basic elements of children's literature. The basic elements of children's literature can be analyzed in three stages: external structure features; size, paper, cover-skin, page layout, letters, internal structure features; character,

subject, message, language and expression and basic educational principles (Sever et al. 2007). The study is the product of a qualitative research and was conducted according to the survey model. Translated with DeepL.com (free version) The works Journey to Utopia, Journey to Dystopia, Journey to Androtopia, Academy of Weird Sciences and Academy of Weird Sciences II were analyzed. At the point of analyzing the findings, descriptive analysis method was preferred. As a result, the external and internal structure features of the works (size, paper type, cover-binding, page layout, letters and pictures) are in accordance with the basic elements that should be found in children's literature works. In terms of visuals, it was determined that the visuals used were appropriate with the content. The subject matter emphasized in the works meets the intended message and is not given in a way that negatively affects children's development. In addition, it has the quality to enrich the vocabulary of the audience it addresses. Finally, when evaluated in terms of language and expression, there is no attitude in the works that would make it difficult for children to understand what they read and to construct in their minds. In addition to these, the theater texts and composed songs at the end of the works, which are related to the subjects, can be used within the scope of Turkish lessons for the development of children in different aspects.

Keywords: Children's literature, Şöhret Doğruyol Sağbaş, children's stories.

1. GİRİŞ

Çocuk; yetişkinlerden farklı, dünyayı keşfetme arzusuyla dolu, hep gözlemleyen, gözlemlerini sorgulayan, hayaller kuran ve yaşam enerjisiyle dolu, ön yargısız, fazlasıyla dürüst ve masum küçük bir insandır. Dünyayı kendi aynasının süzgecinden gören bu küçük insanın, dünyayı tanımasını, sorularına cevaplar bulmasını sağlayacak en önemli vasıta kitaplardır. Kitaplar geçmişten günümüze çocukların bilişsel, duyuşsal ve dil gelişimlerinde, hayal gücünü zenginleştirmede en etkili edebî unsurlardır. Çocuk kitapları çocuk okuyucunun çevresini, yer aldığı toplumu, içine doğduğu kültürü tanımasını, ona uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır. Nitelikli yazılmış olan çocuk edebiyatı kitapları bu bakımdan önem arz etmektedir. Çocuk edebiyatı çocuk ve edebiyat kavramlarının oluşturduğu bir bütündür. Çocuk Türkçe sözlükte bebeklik çağı ile ergenlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan insan olarak tanımlanmaktadır (TDK Sözlük,1974). Edebiyat ise dil aracılığıyla aktarılan sözlü ya da yazılı olarak olay, duygu ve düşlerin ele alındığı sanat olarak ifade edilmektedir (TDK Sözlük,2005). Alan yazın taraması sonucunda elde edilen tanımlarda çocuk edebiyatının sanatsal yönüne değinildiği görülmüştür. Çocuk edebiyatı; çocuk okuyucunun yaş düzeyine uygun, ilgi ve isteklerine yönelik, hayal gücünü geliştirebilen, onlara dünyayı eğlenerek öğretebilecek aynı zamanda dil gelişimine, sosyal ve duygusal öğrenme yetisini destekleyecek, estetik duyarlılık kazandıracak metin ve görseller içeren edebî bir türdür. Sever'e (2015) göre çocuk edebiyatı, ilk çocukluk döneminden itibaren ergenlik dönemini de kapsayan, çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişimini dikkate alan ve gelişimine katkı sağlayan, beğenilerinin şekillenmesine olumlu katkılar sunan yapıtlar olarak ifade edilmektedir. Çocuk edebiyatı çerçevesinde çocuk okuyucu için kaleme alınan eserlerin oluşturulurken dikkat edilmesi gereken en önemli kriterlerden biri çocuğa görelilik ilkesidir. Çocuğa görelilik, çocuk edebiyatı alanında yazılmış olan eserlerinin, çocuğun gelişimsel dönemine uygun olarak duygusal, zihinsel, dil gelişimi ve toplumsal açıdan titizlikle hazırlanması şeklinde ifade edilebilir (Şirin, 2000). Bu hususta kaliteli çocuk edebiyatı eserleri çocuk okuyucunun hayatı anlamlandırmasında çocuklara en büyük katkıyı sağlamaktadır. Çocuk edebiyatının temel öğeleri dış yapı özellikleri; büyüklük, kâğıt, kapak-cilt, sayfa düzeni, harfler, iç yapı özellikleri; karakter, konu, ileti, dil ve anlatım ve temel eğitim ilkeleri altında üç aşamada incelenebilir (Sever vd. 2007). Ülkemizde çocuk edebiyatı alanında çok sayıda eser verilmektedir. Bu çalışmada da son dönem ivme kazanan çocuk edebiyatı yazarlarımızdan Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için

tek yazar olarak yazmış olduğu kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Kuramsal Çerçeve

Çocuklar henüz anne karnındayken kitaplarla tanıştırılmalı, doğum sonrası ve ileriki dönemlerde de uygun seviyede ve boyutta kitaplarla buluşturulmalıdır.

Kitapların boyutları çocukların yaş düzeyine göre farklı boyutlarda olmalıdır. Kitabın boyutu çocuğun kavrayabileceği ve taşıyabileceği boyutta olmalıdır. Okul öncesi yaş düzeyinde olan çocuklar için kaleme alınan kitaplar farklı boyut ve biçimlerde kitaplar olabilir. 16x23 cm ideal boyut olarak görülmekte ve bu boyut iki kucak genişliği şeklinde ifade edilebilmektedir (Turla, 2015).

Çocuk okuyucu için hazırlanan kitaplarda kullanılan kâğıt cinsi de oldukça önemlidir. Kâğıtlar sağlam ve mat renkli olmalıdır. Çocuk okurun, kitabını uzun müddet muhafaza edip kullanabilmesi bakımından kitap basımında kolaylıkla deforme olabilecek, yırtılabilecek dayanıksız kâğıtlar tercih edilmemelidir. Kitap basımında birinci hamur kâğıt veyahut ikinci hamur kâğıtlar kullanılmalıdır (Sarıyüce, 2012).

Çocuk okuyucu için hazırlanmış olan kitabın kapağı neredeyse içerik kadar önem taşımaktadır. Çocuk okuyucuyu esere çeken neredeyse eserin kapağıdır. Çocuk, estetik olarak dikkatini çekmeyen bir kapaktan dolayı kitaba karşı olumsuz duygular besleyebilirken; bir kitabın kapağı ilgisini çektiğinde kitaba karşı olumlu bir tutum geliştirebilir (Yılmaz, 2016).

Bir kitapta yer alan yazı, görsel, sayı gibi öğeler sayfa düzenini oluşturmaktadır (Sever vd. 2007). Eseri oluşturan bu unsurlar bir bütündür ve uyum içinde olmalı. Kitabın sayfa sayısı çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalıdır. Metin ve metne ait görseller aynı sayfa içerisinde yer almalı; satır boşlukları, sayfa kenar boşlukları çok yer kaplamamalıdır.

Çocuklar için yazılmış eserlerde harflerin büyüklüğü de önem taşımaktadır. Harfler çocukların yaş düzeyine uygun, çocuğun okumakta zorlanmayacağı boyutta olmalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca hazırlanmış olan taslak ders kitabı ve elektronik içeriklerin incelenmesine ilişkin yönergede ilkökul 1'inci sınıflar için yirmi, 2'nci sınıflar için on sekiz, 3'üncü sınıflar için on dört, 4'üncü sınıflar için on iki, ortaokul 5'inci sınıflar için on bir, daha üst sınıflar için ise on puntodan daha küçük puntoda harfler kullanılmamalıdır (MEB,2023).

Çocuk kitaplarında resimlerin kitaplarda belirli görevleri vardır ve bunlar: metnin kolay anlaşılmasını sağlama, metni tamamlama ve metni çocuk okuyucunun beğenisini kazanacak şekilde süslemedir (Yılmaz, 2016). Metnin kolay anlaşılmasına yardımcı olan görseller anlatımı somutlaştırırken, metni tamamlama amacıyla kullanılan görseller yazıyla ifade edilmesi, aktarılması zor olan konuların görsellerle anlatılmasına destekleyicidir ve süsleme amacıyla kullanılan görseller ise kitabı daha çekici hâle getirmek için kullanılmaktadır (Yılmaz, 2016). Bu sebeple çocuk okuyucu için kaleme alınan eserlerde görsel seçiminde dikkat edilmeli ve görsel kullanım amacına uygun olarak seçilmeli, amacına uygun olarak kullanılmalıdır.

Çocuk kitaplarında yer alan yer alan kahramanlar ve karakterler çocuğun kendisiyle özdeşleştirebileceği karakterler olmalıdır. Eserde ele alınan kahraman ve karakterler çocuk okuyucu içi rol model olabileceği için kahraman ve karakter seçiminde dikkatli olunmalıdır. Yazarın betimlediği karakterlerin gerçek hayatla ilişkili olması çocuğa gerçeği yansıtacak ve böylelikle çocuk kitaptaki karakterle özdeşim kurup bütünleşecektir (Karatay, 2011).

Karakterler özelliklerine göre okura tanıtılması bakımından kapalı ve açık karakter, olayların gelişimi boyunca ise herhangi bir değişim gösterip göstermediğine göre devingen ve durağan karakter olmak üzere ayrılabilir. Okura, özellikleri ayrıntıyla inilmeden tanıtılan ve okurun tam

olarak tanımadığı karakterler kapalı karakterlerdir. Kapalı karakterlerin, çocuk okura yaşam gerçekliğini tanıtmadaki katkıları daha azdır. Bunun yanı sıra okura birçok özelliği ile tanıtılan yani okurun her yönüyle iyi bildiği karakterler ise açık karakterlerdir. Yazar, iletmek istediği asıl duygu ve düşünceleri bu karakterler ile okuyucuya aktarabilir. Durağan karakterler öyküde herhangi bir değişim göstermeyen karakterlerdir. Devingen karakterler ise süreçte değişim gösteren yeni kişisel değer ve davranışlar edinen karakterlerdir. Devingen karakterlerin yaşadığı değişimin olumlu yönde ve inandırıcı olması çocuğun karakterle özdeşim sürecini desteklediği bilinmektedir (Sever, 2015).

Çocuk okuyucular için yazılan eserler yetişkinler için yazılan eserlerden farklı olarak konu seçiminde dikkatli olunması gereken eserlerdir. Çocuk kitaplarında her konuya yer verilemez. Ele alınan konu çocuk okuyucunun yaşına, gelişim düzeyine uygun olmalı; ilgisini çekebilecek ve çocuk okuyucuya insanî ve ahlâkî değerleri kazandırabilecek konulardan seçilmelidir. Çocuk kitaplarında yer alan konular, eğlendirici, öğretici, dinlendirici nitelikte olmalı ve hızla gelişen hareket unsuru içermelidir. Konular evrensel insani ve ahlaki değerlere, çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak seçilmelidir. Kavramlar, renkler, şekiller, aile, sayılar, meslekler, hayvanlar, oyunlar, bilişim ve teknoloji alanındaki her türlü araç-gereç çocuk kitaplarına konu olabilir (Karatay, 2011).

Çakır'a (2013) göre ileti, yazarın yapıtta ortaya koyduğu özel yargı ve ulaştırılmasını istediği ortak sonuçtur. Çocuk kitaplarında çocuk okuyucuya doğru davranışlar kazandıracak doğruluk, dürüstlük, sevgi, iyilik gibi konular ele alınmalıdır.

Çocuk okurda dil sevgisi, dil bilinci ve dil duyarlılığı oluşturmak çocuk kitaplarının en önemli işlevlerinden biridir (Aslan, 2006). Çocuk kitaplarında hitap edilen kitle çocuklar olduğu için eserin dili sade ve anlaşılır olmalıdır. Konuşma dilinde kullanılmayan yahut dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimeler kullanılmamalıdır. Çocuk okuyucunun yaş ve gelişim düzeyi dolayısıyla anlamını bilmediği kelimelere yer verilmişse bu kelimelerin anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin edebileceği türde olmasına dikkat edilmeli bu şekilde kelime hazinesini geliştirmesi de sağlanmalıdır. Ayrıca eserlerde ikilemelere, deyimlere ve atasözlerine de sıkça yer verilmeli, çocuk okuyucu dilimizin zenginlikleriyle tanıştırılmalıdır.

Sever (2006), çocuk kitaplarının biçimsel ve içerik özelliklerinin birbirini bütünlemesinin yanı sıra bazı eğitim ilkelerini de kuşatmasının, kitabı çocuk edebiyatı yapıtına dönüştüren bir özellik olduğunu belirtmektedir. Çocuk kitapları hem edebî hem de eğitsel ilkeleri taşımalı, çocuk okuyucunun değerleri sezinleyip içselleştirmesini sağlamalıdır. Bu doğrultuda Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından incelenmesi bu çalışmanın asıl amacıdır.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olaylara ilişkin bilgi içeren yazılı kaynakların analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

2.2.Araştırma Nesnesi/Örneklem

Çalışma kapsamında Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak yazmış olduğu eserler arasından random olarak seçilen Ütopyaya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi, Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom eserleri incelenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada elde edilen veriler, Sever vd. (2007) “İlköğretimde Çocuk Edebiyatı” adlı kitapta yer alan “Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Temel Özellikler” bölümü ve Sever’in (2015) “Çocuk ve Edebiyat” adlı kitabında yer alan “Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri” bölümünde belirlenen kavramsal çerçeveye göre değerlendirilmiştir. Kitaplar dış yapı özellikleri, iç yapı özellikleri ve temel eğitim ilkeleri göz önüne alınarak betimsel analizle incelenmiştir. Bu analiz türünde doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

3. BULGULAR

3.1.Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın Çocuk Kitaplarının Dış Yapı Özellikleri Bakımından İncelenmesi

Bu bölümde, Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak kaleme aldığı çocuk kitapları arasından random olarak seçilen beş eser (Ütopya Yolculuk, Distopya Yolculuk, Androtopya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi ve Tuhaf Bilimler Akademisi II) dış yapı özellikleri bakımından incelenmiştir. İncelemeler sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda belirtilmiş ve açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 1

Kitapların boyutlarına göre dağılımı

Boyut	f	%
Küçük (12×15 cm)	0	0
Orta (16×22 cm)	5	100
Büyük (22 cm +)	0	0
Toplam	5	100

401

Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak kaleme aldığı ve random olarak seçilen çocuk kitaplarının tamamı (13,5×21cm) boyutundadır. Bu boyut roman, hikâye gibi eserlerde en çok tercih edilen boyuttur. Tablo 1’deki verilere bakıldığında incelenen eserlerin tamamı (%100) orta boyutlu olarak kabul edilebilir. Eserlerin orta boyutta olması çocuk okuyucu açısından taşınmada, okumada, kitaplık düzeni oluşturmada okuyucuya kolaylık sağlar niteliktedir. Bu bakımdan çocuk edebiyatı eserlerinin taşınması gereken temel öğelere uygunluk göstermektedir.

Tablo 2

Kitapların kâğıtların özelliğine göre dağılımı

Kâğıt	f	%
1.Hamur Kâğıt	0	0
2.Hamur Kâğıt	5	100
Toplam	5	100

Tablo 2'ye bakıldığında incelenen 5 eserin (%100) tamamının basımında 2.hamur kâğıt kullanıldığı görülmüştür. Kullanılan kâğıt kitap basımlarında en çok tercih edilen kâğıt türlerindendir. Kullanılan kâğıdın türü göz yormamakta ve okuyucunun kitabı uzun süre kullanmasına imkân vermektedir.

Tablo 3

Kitapların cilt tipine göre dağılımı

Cilt Tipi	f	%
Ciltli	2	40
Ciltsiz	3	60
Toplam	5	100

Tablo 3'e bakıldığında incelenen eserlerden 3'ünde (%60) karton kapak kullanılırken, 2'sinde (60) ise sırt kısmı tutkalla yapıştırılmış dikişli cilt kullanılmıştır. Her iki cilt türü de çocuk okuyucunun eseri uzun yıllar muhafaza edebilmesine imkân tanımaktadır. Bu bakımdan çocuk edebiyatı eserlerinin taşınması gereken temel öğelere uygunluk göstermektedir.

İncelenen eserlerin sayfa düzenleri ele alındığında sayfa kenar boşlukları, metin ve resimlerin oranı, çocuk edebiyatı kitaplarında bulunması gereken temel öğelere uygun şekilde birbiriyle uyumludur. Resimler ve metin uyumludur, iç içe geçmemiştir. Kitaplarda yer alan sayfa düzenine ilişkin görsel örnekleri aşağıda verilmiştir.

402

Kaynak: Doğruyol Sağbaş, Şöhret (2019) ; Ütopyaya Yolculuk, Epsilon Yayınevi, İstanbul, s.45.

Kaynak: Doğruyol Sağbaşı, Şöhret (2019) ; Ütopya Yolculuk, Epsilon Yayınevi, İstanbul, s.63.

Tablo 4

Harflerin boyutu ve yaş düzeyine göre dağılımı

Düzye	Boyut	f	%
6 yaş	20	0	0
7-9 yaş	18	0	0
10+	12/11	5	100
Toplam		5	100

403

Tablo 4'e bakıldığında incelenen eserlerin tamamının (%100) 12 punto yazı boyutundadır. Bu boyut 10 yaş ve üzeri çocuklar için uygun bir boyuttur.

Tablo 5

Kitaplarda yer alan resimlerin çocuk okuyucunun gelişim düzeyi ve yaşına uygunluğu

Resmin Niteliği	f	%
Çocukların gelişim düzeyine ve yaşına uygun olan	110	100
Çocukların gelişim düzeyine ve yaşına uygun olmayan	0	0

Toplam	110	100
--------	-----	-----

Tablo 5’te görüldüğü gibi incelenen eserlerde yer alan 110 resmin (%100) tamamının çocuk okurun gelişim düzeyine ve yaşına uygun olduğu tespit edilmiştir. Kitaplarda yer alan görsellerin tamamı metinle uyumlu, okuyucunun hayal gücünü zenginleştirebilecek niteliktedir.

3.2.Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın Çocuk Kitaplarının İç Yapı Özellikleri Bakımından İncelenmesi

Çalışmada Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak kaleme aldığı çocuk kitapları arasından random olarak seçilen beş eser (Ütopyyaya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi ve Tuhaf Bilimler Akademisi II) iç yapı özellikleri bakımından incelenmiştir. İncelemeler sonucu elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda belirtilmiş ve açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 6

Kitaplarda yer alan karakter özelliklerinin sayısal dağılımı

Kitaplar	Açık		Kapalı		Devingen		Durağan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ütopyyaya Yolculuk	1	1,59	11	17,46	1	2,17	9	19,58
Distopyaya Yolculuk	3	4,76	9	14,29	1	2,17	7	15,22
Androtopyyaya Yolculuk	2	3,17	3	4,76	2	4,35	6	13,04
Tuhaf Bilimler Akademisi	6	9,52	8	12,70	3	6,52	6	13,04
Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom	5	7,94	15	23,81	1	2,17	10	21,74
Toplam	17	26,98	46	73,02	8	17,38	38	82,62

Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak kaleme aldığı çocuk kitapları arasından random olarak seçilen beş eserde (Ütopyaya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi ve Tuhaf Bilimler Akademisi II) yer alan kahramanlar çocuk okuyucunun içselleştirebileceği karakterlerdir. Bu karakterler okuyucuya hem fiziki hem ruhi özellikleri açısından tanıtılması bu karakterlerin açık karakter olduğunu gösterir. Kitaplarda kurgulanan olayla ve karakterlerle bağlantılı olarak kapalı karakterlere de yer verilmiştir. İncelemeye tabi tutulan eserlerin tamamında (%26,98) açık karakterler yer almaktadır. Kitaplarda açık karakterlerin yer almasına örnek olabilecek kullanımlar aşağıda örneklendirilmiştir:

“Kitap’ın tarz giyimine karşın yıpranmış, mor benekli, eski keten ayakkabıları dikkatimi çekiyor. Yolculuk öncesinde hazırlık yapmasında rağmen o, ayağındaki ayakkabıları değiştirmemişti bile. Onun bu durumunu, benim yaşam tarzıma ters düştüğünden epey garipsedim. Mesela ben evde olsaydım hemen ayakkabı dolabımdan gideceğim yere en uygun olan ayakkabıyı seçerdim.” (Ütopyaya Yolculuk,s.51)

“Merhaba, benim adım Kitap. Evet, Kitap; yanlış okumadınız. Kitap yaşadığım evrendeki en değerli hazinenin ismidir. Hayır hayır çoğu kitapta karşılaştığınız türden, ismini sevmiyorum; böyle isim mi olur gibi cümleler kurmayacağım size. Tam aksine böyle bir isme sahip olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum.Sizlere göre biraz ütöpik yani gerçek olmasına ihtimal dahi verilmeyecek kadar özel bir dünyada yaşıyorum.” (Distopyaya Yolculuk,s.8-9).

“Küçükken yaptığı bir haylazlık sonucu, bu araç sayesinde on sekiz saat süren bir paralel evren yolculuğu deneyimi yaşamıştı Mavi. Gittiği evrenin fazlasıyla ütöpik bir yer olması, onu epey derinden etkilemişti. Öyle ki havası, insanları ve yaşam şekilleriyle gerçek olamayacak kadar mükemmel bir yerdı orası. Hele ki Kitap isimli kız...Kitap, orada tanıştığı kızın ismiydi. Öylesine mükemmel, öylesine akıllı bir kızdı ki... Onunla tanışması, kelimenin tam anlamıyla hayatını değiştirmişti. Bir dolu maceranın ardından evinde döndüğünde kendi evrenini de bu şekle getirmeye ant içmişti Mavi.” (Androtopyaya Yolculuk,s.17).

“Upuzun, simsiyah saçlarını atkuyruğu tarzında toplamış, âdeta bir kovboy gibi giyinen bu kızın ne yaptığını anlayamadı. Ellerini kaplana doğru uzatmış , gözlerini ise sınıksız yummuş öylece bekliyordu.” (Androtopyaya Yolculuk,s.23).

“Duygu’nun aslında Bilim Akademisine gitmek gibi bir derdi yoktu. Bilimdense sanattı onu çeken şey. Küçüklüğünden beri tam bir piyano âşığıydı. On iki yaşında olmasına rağmen piyanonun tuşlarına büyük bir ustalıklı dokunarak harika parçalar çalabiliyordu. Onu izlerken, incecik parmaklarının piyanonun tuşları üzerinde dans ettiğini sanırdınız.” (Tuhaf Bilimler Akademisi,s.16)

“Ruhi, adı üstünde, ruh gibi bir çocuktur. Hiç zeki görünmese de aslında çok akıllıydı. O da Nadir gibi bilim akademisinden geçmişti bu bölüme. Yürürken ellerini kollarını sallamaz, düz bir çizgiyi takip edencesine bir hızda dümdüz yürürdü. Sesine asla vurgu vermeden tek tonda ve zor işitilir bir sesle konuşur, esprilere gülmez, gülse de bunu asla belli etmezdi. Birisi, Ruhi’nin yanında espri yapmaya kalksa hiç komik değilmiş gibi boş boş bakarak insana kendini kötü hissettiren değişik bir çocuktur.” (Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom,s.15).

İncelenen eserlerde yer alan kapalı karakter sayısı 46’dır. Kitapta yer alan kapalı karakter (%73,02) oranındadır. Kitaplarda kapalı karakterlerin yer almasına örnek olabilecek kullanımlar aşağıda örneklendirilmiştir:

“Bay Çok Bilgili Asık Surat, bana garip görünüşlü enerji pillerini anlatırken telsizden anons ediliyor. 49-11... Bu, Bay Asık Surat’ın telsiz kodu olmalı... Sanırım bir yerde sorun çıkmış. Acilen ona ihtiyaçları varmış.Bana, ‘Hemen döneceğim. Beni burada bekle. Sakın Hiçbir şeye dokunma diyor.’” (Ütopyaya Yolculuk,s.21).

“Amcası atölyeye girdiğinde Nâdir’i gördüğüne oldukça şaşırdı. ‘Senin ne işin var burada ufaklık? Kuzenlerin yaz kamplarında İngilizcelerini, matematiklerini ilerletirken bu köhne yerde işin ne?’ diye soruverdi henüz selam bile vermeden.” (Tuhaf Bilimler Akademisi,s.24).

Örneklendirme cümlelerinde görüldüğü gibi Bay Çok Bilgili Asık Surat ve Nâdir karakterinin amcasının ifadelerine yer verilmiştir. İncelenen kitaplarda okuyuculara açıkça tanıtılmaması bakımından kapalı karakter özelliği taşımakta oldukları belirlenmiştir.

Tablo 6’da belirtildiği üzere incelenen kitaplarda devingen (%17,38) karakter bulunmaktadır. İncelenen kitaplarda yer alan devingen karakterlere ilişkin ifadeler örneklendirilmiştir:

“‘İnsan, dünyanın hastalığıdır,’ dedi küçümser bakışlarını Kitap’a ve Mavi’ye çevirerek. Odada buz gibi bir hava esti. Fakat asistan Kitap, ‘Yıllardır verdiğiniz tüm komutlara uyup görevimi hep titizlikle yerine getirdim. Fakat İnsan...İnsanlar, doğayı geri kazanmamıza her seferinde engel oldu. Alışkanlıkları, üşengeçlikleri, güç tutkuları, hırsları ve bencillikleri onca çabamızı hep boşa çıkardı. Dünyanın sadece kendileri için yaratıldığını düşünmeye ısrarla devam eden bu tür, bize hep ayak bağı oldu,’ diye devam etti.” (Androtopyaya Yolculuk,s.155).

“Bengisu biraz ilerisine düşen topu görünce kayıtsız kalamayarak topu alıp arkadaşlarına attı. Babası da dâhil herkes bu duruma çok şaşırdı. Çünkü Bengisu takıntısı yüzünden toplara asla dokunamazdı. Bir topa dokunabilmesi için o topun yerle hiç temas etmemiş olması gerekirdi. Nadir bu gelişmeye şahit olunca şansını denemek istedi. ‘Gelsene sen de,’. Bengisu hiç düşünmeden ‘Olur,’ dedi ve yanlarına gitti. Sırt çantasını potanın üzerindeki askıya asarak oyuna dâhil oldu. Babası şaşkınlıktan neredeyse küçük dilini yutacaktı. Çünkü Bengisu ilköğretim yılları boyunca, sınıf öğretmeninin yoğun çabasına rağmen, topla oynanan oyunlara asla katılmamıştı. Şimdi kızını böyle görünce bu mutlulukla arabasını park edip gömleğinin kollarını sıvayarak çocukların yanına gitti.” (Tuhaf Bilimler Akademisi, s.156).

Örnek ifadelerde görüldüğü gibi asistan Kitap ve Bengisu olay sürecinde değişim geçirmişlerdir ve bu sebeple devingen karakter özelliği taşımaktadırlar.

İncelenen kitaplarda çok sayıda (%82,62) durağan karaktere de yer verilmiştir. Durağan karakterler olay örgüsü sürecinde değişim göstermezler. Kitaplarda tespit edilen durağan karakterlerle ilgili örnek ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

“Çocuklar konferans salonunda beklerken akademinin dekanı Üstün Bey, her zamanki kocaman attığı adımlarıyla kürsüye çıktı. Önce baygın ve mağrur bakışlarıyla tüm salonu yavaşça süzdü.” (Tuhaf Bilimler Akademisi, s.53).

Üstün Bey yukarıdaki örnek ifade de olduğu gibi olay örgüsünün başından sonuna kadar herhangi bir değişim yaşamamıştır. Bu özelliği ile durağan karakter özelliği taşımaktadır.

Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak yazmış olduğu eserler arasından random şekilde seçilen kitaplarında teknolojinin insan yaşamına etkisine, doğaya, yaşama, bireysel farklılıklara özgün bir bakış açısıyla yer verilmiştir. Eserlerde kurgulanan olaylar çocuk okuyucunun günlük hayatta karşısına çıkan ve çıkabilecek sorunlarla ilgili örneklerle ve çözüm yollarına yer verilmesi çocuk okuyucuyu destekler niteliktedir.

Tablo 7

Kitaplarda yer alan öne çıkan çatışma türlerinin sayısal dağılımı

Çatışma Türü	f	%
Kişi-kşi çatışması	4	80
Kişi – toplum çatışması	1	20

Toplam

5

100

Tablo 7’de belirtildiği gibi incelenen eserlerde kişi-kişi çatışmasının oransal olarak (%80), kişi-toplum çatışmasının ise (%20) olduğu görülmüştür. İncelenen kitaplarda yer alan çatışma türlerine örnek teşkil eden ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

“Oksijen parkı ne demek Mavi?” Ona oksijen parklarının yüzlerce ağaç ve bitkiden oluşan; kapalı, temiz hava mekanları olduğunu söylüyorum. Üstelik içlerinde alışveriş merkezlerinin bulunduğunu da...Haftada bir kez, en az dört saat boyunca orada vakit geçirmek zorunda olduğumuzdan, eğer oralara gitmezsek hastalanacağımızdan da bahsediyorum. Kitap, babamın bizim oturduğumuz şehirde bu parklardan tam dokuz tane yaptırdığını duyunca oldukça seviniyor. “Ne güzel! Ne kadar da iyi bir baban varmış Mavi.” İyilikle ilgisi yok Kitap. Babam bu parkları daha fazla para kazanabilmek için yapıyor. Üstelik babam, bu parkları büyük alışveriş merkezlerine dönüştürme fikrinin de yaratıcısı. İnsanlar buralarda temiz havayı ciğerlerine doldururken babam da temiz temiz paracıkları ceplerine dolduruyor. Eskiden sadece giriş ücreti alarak kâr ediyordu. Şimdi pahalı markaların, lezzetli yemeklerin ve çocuk oyun alanlarının sayesinde çok daha fazla para kazanabiliyor. Anlattıklarım karşısında Kitap bana dehşet dolu gözlerle bakıyor. Galiba onu farkında olmadan biraz kızdırdım. “Sen neler söylüyorsun Mavi? Bu resmen insanları sömürmek demek.”(Ütopya Yolculuk,s.54-55).

“Mavi’ye, buradaki insanların kapılarını kilitleme gereği dahi duymaması oldukça garip geldi. İçeri girince gördüğü manzara karşısında paniğe kapıldı Mavi. Aşırı kilolu bir adam, yüzünün yarısına kadar uzanan kaskıyla koltukta ölü gibi hareketsizce duruyordu. Bir makineden uzanan pipete benzer iki genişçe hortumun adamın ağzının içinde sonlanması Mavi’yi daha da endişelendirdi. Mavi, ‘Bu...Bu adam yaşıyor mu? Hasta mıydı? Ölmüş mü?’ diye sordu telaşla, Zuzu’ya dönerek.Zuzu, Mavi’nin telaşlı sorularını anlamsız bulmuş olsa gerek ki geçiştirerek, ‘Elbette yaşıyor. Neden yaşamasın ki?’ dedi.” (Androtopya Yolculuk,s.65).

Yukarıdaki ifadelerle örneklendiği üzere “Ütopya Yolculuk” adlı eserde kişi-kişi çatışması, “Androtopya Yolculuk” adlı eserde ise kişi-toplum çatışması yer almaktadır. Çocuk kitaplarında çeşitli çatışmalarla merak duygusu devindirilerek okurun ilgisi canlı tutulabilir (Sever, 2015). Bu doğrultuda, incelenen eserlerin olay örgüsünde yer verilen çatışmalar ve çatışmaların çeşitliliği kitapların çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından işlevsel olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8

Kitaplarda yer verilen temaların sayısal dağılımı

İletiler	f	%
Doğayı koruma	3	30
Bireysel farklılıklar ve eğitim	5	50
Hayvan sevgisi	2	20
Toplam	10	100

Tablo 8 ‘e bakıldığında en fazla ele alınan konu (%50) bireysel farklılıklar ve eğitimidir. İncelenen diğer eserlerde doğayı koruma (%30), hayvan sevgisi (%20) gibi temalara da yer verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 9

Kitaplarda yer alan sözcük gruplarının sayısal verilere göre dağılımı

Kitaplar	Atasözü		İkileme		Deyim	
	f	%	f	%	f	%
Ütopyaya Yolculuk	2	0,32	41	6,55	89	14,22
Distopyaya Yolculuk	1	0,16	33	5,27	52	8,31
Androtopyaya Yolculuk	0	0	30	4,79	55	8,79
Tuhaf Bilimler Akademisi	1	0,16	40	6,39	73	11,66
Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom	4	0,64	63	10,06	142	22,68
Toplam	8	1,28	207	33,06	411	65,66

Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın incelenen eserlerinde çocuk okuyucunun dil gelişimine katkı sağlayacak farklı sözcük ve sözcük öbeklerine yer verildiği tespit edilmiştir. İncelenen eserlerde atasözü, deyim ve ikilemeye dair birçok örnek tespit edilmiştir. Tablo 9'a bakıldığında incelenen kitaplarda 411 (%65,66) deyim, 207 ikileme (%33,06) ve 8 (%1,28) atasözüne yer verilmiştir. Kitaplarda yer verilen atasöz, deyim ve ikileme örneklerine aşağıda yer verilmiştir:

“Uzay Canavarı Oyunu’ndaki en zor seviyeyi atlamış, kara delikteki çukuru zıplayarak aşmışçasına gözleri fal taşı gibi açılıveriyor.” (Ütopyaya Yolculuk,s.31).

“Güleç yüzlü, sevimli, bol bol ilaç yüklenmiş güzel bir kız bulup onunla mı ulaşmaya çalışıyorlar artık Mavi Bey’e.” (Distopyaya Yolculuk,s.22).

“Boşuna dememişler: Bugünün işini yarına bırakma.” (Ütopyaya Yolculuk,s.9)

Örneklerde de görüldüğü üzere incelenen kitaplarda atasözü, deyim ve ikilemelere ilişkin örnekler yer almaktadır.

İncelenen kitaplar dil ve anlatım bakımından ele alındığında çok az sayıda yazım yanlışı tespit edilmiştir. Yazım yanlışı tespit edilen kelimelere ilişkin örneklemler aşağıda verilmiştir:

“Kalender **Amca** beni yine o yarı bezgin, yarı baygın bakışları ile okulun kapısında bekliyor.” (Ütopyaya Yolculuk,s.9).

“Ne kadar da küçük düşürücü bir durum, öyle değil mi **findıkkurtlarım**?” (Distopyaya Yolculuk,s.49).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere küçük harfle başlaması gereken akrabalık bildiren sözcük büyük harfle başlamıştır ayrıca ayrı yazılması gereken fındık kıran sözcüğü birleşik yazılmıştır. Eserlerde yazım yanlışı bulunmaktadır fakat sayısı oldukça azdır.

3.3.Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın Çocuk Kitaplarının Temel Eğitim İlkeleri Açısından İncelenmesi

Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak yazmış olduğu çocuk kitapları arasından random olarak seçilen eserlerinde (Ütopyaya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi, Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom) akademik başarı, empati kurma, arkadaşlık ilişkileri ve problem çözme becerileri, kişisel

farklılıklar, bireysel yetenekler, teknolojinin yanlış kullanılması, doğa ve hayvan sevgisi yazarın sık sık yer verdiği konulardır.

Kitaplarda sık sık bireysel yetenekler, empati kurma ve kişisel farklılıklara yönelik ifadeler kullanılmıştır. Bu durumu örnekleyen ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

“Duygu, piyano ile Mozart’ın Türk Marşı’nı çalarken Nâdir de ona gitarıyla kendi geliştirdiği değişik tel çekme yöntemiyle doğaçlama eşlik etti. İzleyenler, ilk kez dinledikleri bu yeni tarz karşısında hayranlıklarını gizleyemedi. Konser sonunda alkışlar dakikalarca sürdü. Nâdir’in annesi ise konseri gözyaşları içinde izledi. Çocuğunun da bir birey olduğunu; kendi hayallerinin, kendi kararlarının olabileceği gerçeğini-tüm yaşananlardan sonra- anladı. O günden sonra oğlunun kararlarına ve isteklerine hep saydı duydu.” (Tuhaf Bilimler Akademisi,s.162).

“Asuman Hanım da tıpkı ikiz kardeşi Üstün Bey gibi çok yüksek bir zekaya sahipti. Bunca şeyi planlama becerilerinden de anlaşıyordu. İkisi de bencilliklerini bir kenara bırakıp zekalarını kendilerine değil, insanlığa fayda sağlayacak şekilde kullanmayı düşünemiyorlardı. Çocuklukları boyunca aileleri tarafından hep birbirleriyle kıyaslanarak, ne kadar başarılı olurlarsa olsunlar, yetersizlik duygusu aşılanmıştı onlara. Bu yüzden kendilerini ispatlama yarışlarını hâlâ sürdürüyorlardı.” (Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom,s.179).

Yukarıda verilen örneklerde de görüldüğü üzere bireysel yeteneklere, kişisel farklılıklara ve empati kurmaya ilişkin ifadeler yer almaktadır.

İncelenen eserlerde hayvan sevgisi ve hayvanlara zarar vermeme gibi konulara yönelik ifadeler de sık sık kullanılmıştır. Bu durumu örnekleyen ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

“Asuman Hanım’ın olması gerekenin tam aksine sağlıklı hayvanları yaralıyordu. Tüm bu hayvanlar, onun için sadece denekti. Geliştirdiği kimyasal ürünleri test etmek için kullanıyordu onları. Üstelik şüphe çekmemek için bir kılıf da bulmuştu. Deney Hayvanlarını Koruma Derneği adında bir dernek kurarak kendisini tam aksi yönde yansıtıyordu insanlara.” (Tuhaf Bilimler Akademisi,s.170).

Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak olarak kaleme aldığı çocuk kitapları arasından seçilen beş (5) kitabı eğitsel ilkeler bakımından incelendiğinde yazarın kaleme aldığı kitapların çocuk edebiyatı yapıtlarının taşıması gereken temel ilkelere uygun özelliklere sahip olduğu görülmüştür.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak olarak kaleme aldığı çocuk kitapları arasından seçilen beş (5) kitabı çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından incelendiğinde ulaşılan sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın tek yazar olarak kaleme aldığı kitaplar dış yapı özellikleri (boyut, kâğıt türü, kapak-cilt, sayfa düzeni, harfler ve resim) açısından ele alındığında kitaplar çocuk edebiyatı yapıtlarında bulunması gereken temel öğelere uygun özelliktedir.

Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın tek yazar olarak kaleme aldığı kitaplar görseller açısından ele alındığında kitaplardaki görsellerin eserlerle %100 oranında eserlerin içeriğine uygun olduğu tespit edilmiştir.

Barış (2022) Şöhret Doğruyol Sağbaş’ın “Ütopya Yolculuk, Distopya Yolculuk ve Androtopya Yolculuk” adlı üçlemesi arasında yer alan “Ütopya Yolculuk ve Androtopya Yolculuk” isimli romanlarının incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada yazarın karmaşık olmayan bir kurgu kullandığı romanlarındaki dil ve anlatım unsurlarında sadeliğin hakim olduğunu, eserlerinde genel olarak doğa, evren, küresel ısınma, iklim değişikliğiyle ilgili

faktörler, empati, teknoloji bağımlılığı, hayvan sevgisi, paralel evren yapısı, maddî-manevî değerler, sağlıklı yaşam, yapay zekâ, duygusal zekâ, gelecek senaryoları ile hak ve özgürlükler gibi günümüz toplumlarını son derece yakından ilgilendiren temaları ele aldığını; bilhassa çağdaş çocuk edebiyatına ufuk açıcı eserler kazandırdığını tespit etmiştir. Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın tek yazar olarak 2024 yılı öncesinde kaleme aldığı çocuk kitapları arasından random olarak seçilen kitaplar ele aldığı konular açısından değerlendirildiğinde çocuk edebiyatının temel öğelerine uygun olarak kaleme alınmıştır ve nitelikli olarak değerlendirilebilecek eserlerdir. Çocuklar için kaleme alınmış olan eserler kahraman, ele alınan/kurgulanan olay, eserin konusu, verilmek istenen ileti değerlendirildiğinde eserde çocuk edebiyatı açısından olumsuz herhangi bir öğe tespit edilmemiştir.

Dil ve anlatım açısından değerlendirilecek olursa dilimizin söz varlığı öğelerine sıkça yer verildiği tespit edilmiştir. İncelenen kitaplar çocuk edebiyatı temel öğeleri kapsamında nitelikli olarak hazırlanan yapıtlardır.

Eserler temel eğitim ilkeleri açısından ele alındığında kitaplarda güncel olaylara yer verildiği ve her bir eserde çocuk okuyucuya ders veren, aynı zamanda hayal gücünü destekleyen bir tutum sergilendiği tespit edilmiştir. Barış (2022) Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın “Ütopya Yolculuk” ve “Adrotopyaya Yolculuk” adlı eserlerini incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada yazarın kitaplarında doğal hayatın insanlar için ehemmiyetini, canlıların değerini, eğitim-öğretim sisteminin nasıl daha iyi bir hâle getirileceğini, kitap okumanın çocuklar için önemini, ideal toplumların olmazsa olmazı insanî-ahlâkî özellikleri, yerinde ve ölçülü kullanıldığında teknolojinin toplumların ve insanların refah düzeyini ne kadar yükseltebileceğini oldukça etkileyici bir şekilde ortaya koyduğunu ifade etmektedir.

Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde tek yazar olarak kaleme aldığı ve random olarak seçilen beş çocuk kitabı çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından nitelikli eserler olarak değerlendirilebilmektedir. İncelenen eserlerden Ütopya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi, Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom'un, 9-12 yaş ve üzerindeki okuyucu kitlesine hitap ettiği tespit edilmiştir. Bu tespitler doğrultusunda :

1. Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak kaleme aldığı “Ütopya Yolculuk, Distopyaya Yolculuk, Androtopyaya Yolculuk, Tuhaf Bilimler Akademisi, Tuhaf Bilimler Akademisi II Genom” 9-12 yaş ve üzeri çocuklara tavsiye edilebilir.
2. Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak kaleme aldığı ve random olarak seçilen kitaplar çocuk okuyucunun okuma alışkanlığı kazanmasına ve okuma alışkanlığının pekiştirilmesinde katkı sağlama amacıyla kullanılabilir.
3. Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak kaleme aldığı çocuk kitaplarından random olarak seçilen “Androtopyaya Yolculuk” adlı eserin sonunda yer alan ve eserle ilgili tiyatro metinleri Türkçe ders kitaplarında kullanılabilir.
4. Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın 2024 yılı öncesinde çocuklar için tek yazar olarak kaleme aldığı çocuk kitaplarından random olarak seçilen “Androtopyaya Yolculuk” adlı eserin sonunda yer alan ve Qr kodla desteklenen eserle ilgili bestelenmiş müzikler müzik dersi ders kitaplarında kullanılabilir.
5. Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın kaleme aldığı diğer çocuk kitapları da çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenebilir.

6. KAYNAKLAR

- Aslan, C. (2006). *Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Barış, T. (2022). Şöhret Doğruyol Sağbaş'ın *Ütopyaya yolculuk ile Androtopyaya yolculuk* adlı eserlerinde teknolojiye bağlı bilim-kurgu ve ütöpik-distöpik unsurların kullanılışı, Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 24, Temmuz 2022, ss. 279-299.
- Çakır, P. (2013). Türkçe ders kitaplarındaki öykülerin çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(1).
- Doğruyol Sağbaş, Ş. (2019). *Ütopyaya yolculuk*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Doğruyol Sağbaş, Ş. (2020). *Tuhaf bilimler akademisi*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Doğruyol Sağbaş, Ş. (2022). *Androtopyaya yolculuk*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Doğruyol Sağbaş, Ş. (2022). *Distopyaya yolculuk*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Doğruyol Sağbaş, Ş. (2023). *Tuhaf bilimler akademisi II genom*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Karatay, H. (2011). *Çocuk edebiyatında bulunması gereken özellikler*. Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- Sarıyüce, H. L. (2012). *Türk çocuk ve gençlik edebiyatı ansiklopedisi 1*. İstanbul: Nar Yayınları.
- Sever, S. (2006). Çocuk edebiyatı öğretimi nasıl olmalıdır? 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*, 04-06 Ekim, Ankara.
- Sever, S., Dilidüzgün, S., Neydim, N. ve Aslan, C. (2007). *İlköğretimde çocuk edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Sever, S. (2015). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şirin, M. R. (2000). *99 soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M.R. (2019), *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış-çocuk edebiyatı nedir ne değildir?*. İstanbul: Uçan At Yayınları.
- TTKB. (2023). *Taslak ders kitabı ve eğitim araçları ile bunlara ait elektronik içeriklerin incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler ve açıklamaları*, https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/14172658_degerlendirmeye_esas_kriter_ve_aciklamalar.pdf adresinden 19.09.2024 tarihinde edinilmiştir.
- TURLA, Ayşe (2015). *Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı*. Ankara: Hedef CS Basın Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (1974). *Türkçe sözlük* (6. bs.). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, O. (2016). *Çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler*. Ankara: Grafiker Yayınları.